

O'ZBEKISTON YOSHLARINING KOREYS TILINI O'RGANISH JARAYONIDAGI KAMCHILIK VA YUTUQLARI

Akromova Robiya Sunnatjon qizi

Kimyo International University in Tashkent

Annotatsiya: Bu maqolada koreys tilini o'rganganda qanday qilib samarali usullardan foydalanish kerakligi, bu tilning o'z ona tilimizga o'xshashligi, gapdagi gap bo'laklarining o'zni qanchalik mos kelishini ko'rib o'tamiz. Shuningdek, koreys tilida so'zlashuvga urg'u berayotganda qaysi amaliy metodlardan foydalanishimiz kerakligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Kelishiklar, unli va undosh harflarni o'qilishi, diftonglar, gapdagi hurmat shakli, bosh bo'lak va ikkinchi darajali bo'laklar.

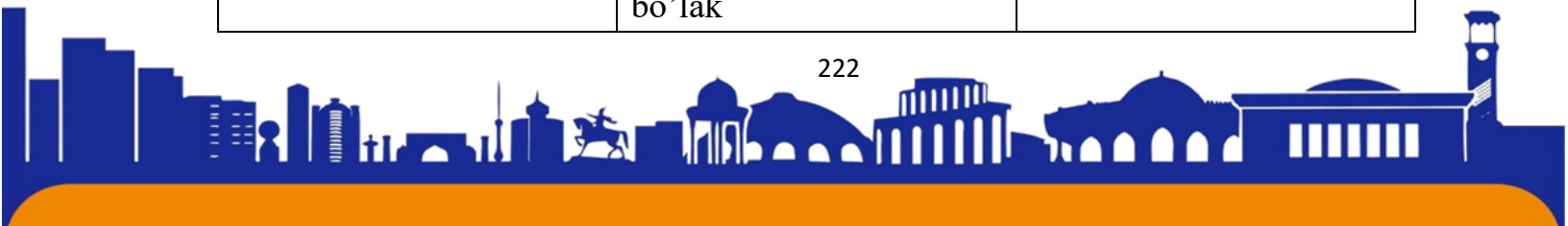
Annotation: In this article, we will consider how to use effective methods when learning the Korean language, how similar this language is to our native language, and how well the parts of the sentence fit in the sentence. It also talks about what practical methods we should use when emphasizing Korean speaking.

Keywords: Cases, pronunciation of vowels and consonants, diphthongs, honorific form in the sentence, primary clause and secondary clauses.

Rivojlanayotgan yurtimizda sharq tillarini o'rganishga tobora qiziqish ortmoqda, ayniqsa so'ngi besh yil ichida deyarli barcha yoshlar yapon, koreys va xitoy tillarini o'rganishmoqda. Bunga sabab esa, o'rganish uchun imkoniyatlar va mustaqil o'rganish uchun kitoblar bisyordir. Janubiy Koreya bilan aloqalarning rivojlanib borishi, jahon tiliga aylanib ulgurgan ingliz tili bilan bir qatorda, koreys tilini o'rganishga bo'lgan talabni yuzaga keltirdi. Shu boisdan ham, koreys tilini o'rganishda shu tilning grammatikasini, lug'atlarini, gapning tuzilishini va albatta maqollar va iboralarni bilish va to'g'ri qo'llay olish lozim.

Tilni o'rganayotganda birinchi navbatda grammatikasini ya'ni gapdagi bosh bo'lak va ikkinchi darajali bo'laklarni to'g'ri qo'llay olishimiz kerak. O'zbek va koreys tilining grammatik o'xshashligi juda ham yaqin va koreys tilidagi harflar ya'ni iyerogliflarning aytilishi va yozilishi bizning lotin yozuvidan tamomila farq qiladi. Biroq grammatik o'xshashlik deyarli bir xil. Koreys tilida ham o'zbek tili singari bosh va ikkinchi darajali bo'laklar mavjud va ularning gaplarda kelishi ham deyarli bir xil. Masalan:

Ega	Ikkinchi darajali bo'lak	Kesim
-----	--------------------------	-------

Men	kutubxonaga	bordim
저는	도서관에	갔어요.

Bu misolda o'zbek va koreys tilidagi gramatik o'xshshligini ko'rsatgan, hattoki o'z ona tilimizdagi kelishik qo'shimchalari koreys tilida ham bor va bir xil. Biroq farqi shundaki, koreys tilida bosh kelishikda kelgan so'zlarga ham 은/는 (nin yoki in) qo'shimchasi qo'shiladi va koreys tilida ko'pchilik gramatikalar so'zning oxirgi unlisi yoki undoshligiga qarab qo'shiladi va bu tilda biror so'zning oxiri unli harf bilan tugamaydi va o'zidan oldingisi bilan ham ng yani ㅇ harfi bilan yoziladi.

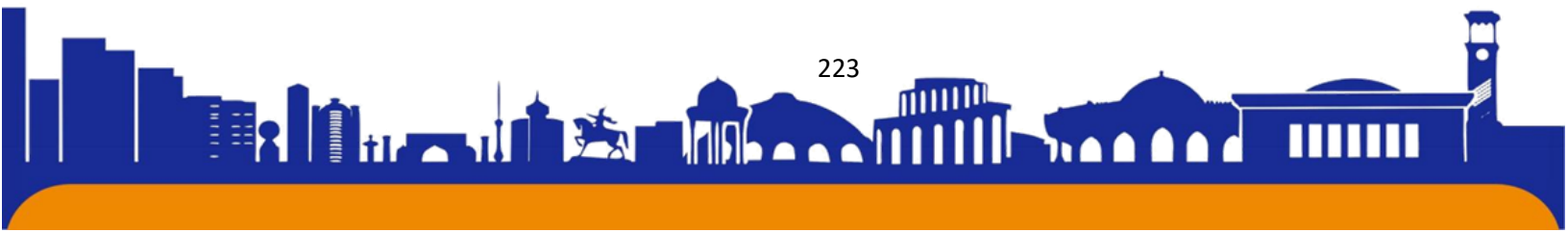
Misol:

	Bosh kelishik	Ot kesm
오늘	은	금요일입니다
Bugun		Jumadir.

Bu misolda koreys tilidagi bosh kelishikka misol keltirilgan. 오늘 (bugun) so'zimizning oxirgi harfi undosh harf bo'lganligi uchun 은 bosh kelishikni qo'shdik agar oxirgi harfimiz unli bo'lganida edi biz unga 는 qo'shimchasini qo'shar edik. Biroq bunday qoidalar o'z ona tilimizda yo'q.

Bu ikki tilning shakllanishida madaniyat katta va muhim ro'l o'ynaydi. Birinchidan, bu tillarda hurmat gramatikasi mavjudligi. Masalan, koreys tilida 3 darajali hurmat qo'shimchalari bor va hattoki ba'zi otlarning ham hurmat shakldagisi mavjud.

Xurmat shakldagi	Xurmat shakldagi	Xurmat shakldagi
Uy	Ism	Odam
댁 (daek)	성함 (seongham)	분 (bun)
Oddiy daraja	Oddiy daraja	Oddiy daraja
집	이름	사람

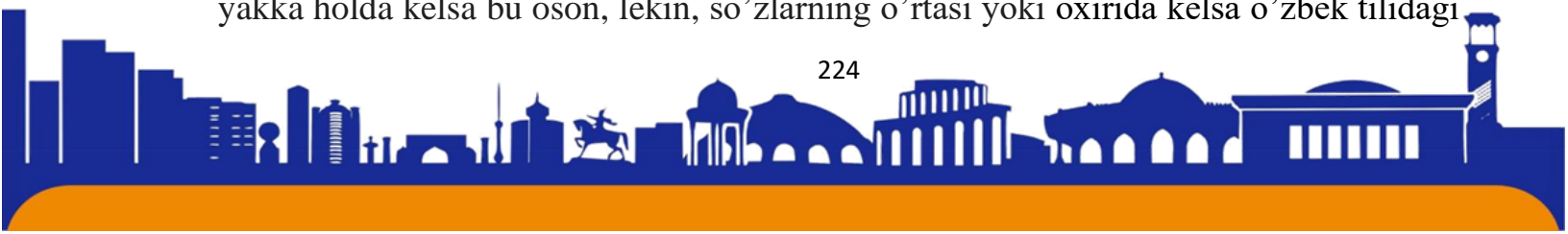
Bu misolda bitta soʻzning hurmat shaklidagi sinonim soʻzlari mavjudligini koʻrishimiz mumkun. Biroq, bunday grammatikalar oʻrganuvchilarning oʻrganish samaradorligini pasaytirmaydi, aksincha til oʻrganish bilan bir qatorda muomala madaniyati va oʻzgalar bilan gaplashayotganda soʻzlarni tanlab ishlatishga chaqiradi, ayniqsa, yoshi katta odamlar bilan. Shu yergacha oʻz ona tilimiz bilan koreys tilining oʻxshashlik jihatlari yoritildi, ammo asosiysi, suhbatlashish va shu jarayonda talaffuzga eʼtibor berishdir.

Koreys tili alifbosi 40 ta harfdan iborat boʻlib ulardan 19 tasi undosh va 21 tasi unli hisoblanadi. Undosh harflarning baʼzilari ikkitalik qilib talaffuz qilinadi va rus tilidagi harflarga ham oʻxshash qilib talaffuz qilinadigani bor. Unli harflarining esa ikkitasi bir biri bilan qoʻshilib kelishi (murakkab unli harflar) yani diftong dep yuritiladi.

Murakkab undosh harflar		Murakkab unli harflar	
ㄱ	[KK]	ㅟ	[ye]
ㄷ	[TT]	ㅟ	[ye]
ㅍ	[PP]	ㅟ	[va]
ㅅ	[SS]	ㅟ	[yõ]
ㅈ [JJ]		ㅟ	[yi]

Koreys tilining eng murakkab qismi bu “Suhbatlashish”, chunki bu tildagi harflarning oʻzgacha boʻlib aytilishi. Harflarning aytilishi oʻzbek tilidagi tovushlar bilan bir xil boʻlsa ham maxrajlari turli joylardan chiqadi va aksariyat xollarda yumshoqroq va bazi joylarda qattiqroq talaffuz qilinadi, ayniqsa, ikkitalik undosh kelganda. Nutqni oʻstirishning asosiy usuli bu koʻp tinglab, takrorlash sanaladi. Chunki, koreys tilidagi harflar har doim ham koʻringandek talaffuz qilinavermaydi, ayniqsa soʻroq gaplarda ohang biroz koʻtariladi va biz shundan koʻrishimiz mumkunki bu soʻroq gap. Ammo, bu qoida har doim ham qoʻl kelavermaydi aksariyat hollarda xudda oʻzbek tiliga oʻxshab soʻroq yuklamalari va soʻzlari bilan soʻroq gap tuziladi.

Hozirda koʻpkina yoshlar ㄱ [KK] tovushini chiqarishga qiynalishadi, agarda yakka holda kelsa bu oson, lekin, soʻzlarning oʻrtasi yoki oxirida kelsa oʻzbek tilidagi

K tovushiga o'xshab talaffuz qilinmaydi. Bu tovushni chiqarish uchun zamonaviy usuldan foydalanish zarur, ya'ni eshitib takrorlash yoki tajribamdan kelib chiqqan holda shuni aytishim mumkunki, har kuni 3 yoki 5 daqiqadan og'izga to'ldirib suv olib, boshni ko'tarib aytib ko'rish kerak. Natijada, suvni tomoqdan ketib qolmaslik uchun ham suvning yo'li tilning eng chuqur orqa tarafi bilan to'siladi va shu paytda ikkitalik K tovushi chiqadi.

Keyingi aytilishi qiyin bo'lgan tovush ㅌ [TT] tovushidir. 어떤 (qaysi) so'zida ikkitalik T tovushi bor. Ko'p hollarda T tovushida qisqa muddatga to'xtab, keyin ikkinchi T harfini aytamiz. Bu harfni chiqarish uchun 1 yoki undan ham kamroq soniyaga to'xtab, urg'u berishimiz kerak bo'ladi.

Kuzatishlar natijasida, tilni taqqoslab o'rganish yangi tilni tez va oson o'rganishda 80% ni ko'rsatadi.

Tilni taqqoslab o'rganish jarayonida nafaqat tilni tez o'rganishga, balki, samaraliroq o'rganishga ham yordam beradi. Ushbu maqolada ikkita til grammatikasi yuzasidan taqqoslash olib borildi. Jadvallar asosida sxema tuzilib, misollar tariqasida berildi.

References:

1. N. Erkaboyeva *O'zbek tilidan ma'ruzalar to'plami* (pp.45-78).
2. *The Study of Language* is a book by George Yule.
3. 연세 한국어 Yonsei Korean 2-1 (English Version) by *Yonsei Korean Institute*.

